

Redactioneel

In beschouwingen over het kunst- en cultuurbeleid wordt vaak het analytische onderscheid gemaakt tussen het aanbod ‘van’ en de vraag ‘naar’ kunst. De eerste benadering stelt de positie van de kunstenaar centraal terwijl het tweede aspect in hoofdzaak betrekking heeft op het publiek. In de eerste twee artikelen van dit *Boekmancahier* komen beide benaderingen expliciet aan de orde.

In het openingsartikel van de Engelse econome Ruth Towse gaat het om de vraag welke factoren bepalend zijn voor een succesvolle carrière van professioneel geschoolde vocalisten. Het criterium ‘talent’ blijkt onvoldoende om de opvallend scheve inkomensverhoudingen bij de vertolkers van het operarepertoire te verklaren. Managers van erkende mega-sterren weten voor hun cliënten exorbitant hoge gages te bedingen, de revenuen uit de verkoop van cd’s en langspeelplaten zijn vaak nog indrukwekkender. Kaarten voor de concerten van de topariesten blijken in de praktijk voor veel mensen onbetaalbaar, toch zijn het in de regel juist deze concerten die al maanden van tevoren zijn uitverkocht. De inkomens van supersterren als Placido Domingo en Jesse Norman staan in ieder geval in schrille tegenstelling tot de verdiensten van het overgrote deel van hun collega’s aan de basis. Een onderlaag die wordt gevormd door een grote groep die er, ondanks adequate opleiding en het vaak onmiskenbaar aanwezige talent, nauwelijks in slaagt om uit hun artistieke activiteiten een inkomen te genereren dat in verhouding staat tot de verrichte inspanningen. Dit gegeven is niet nieuw. Towse laat zien dat het hier niet gaat om een recente ontwikkeling. Zij doet verslag van haar onderzoek naar de opleiding en carrièreperspectieven van zangers in Groot-Brittannië. Voor het eventuele succes van professioneel geschoolde zangers blijkt de

factor ‘talent’ in ieder geval geen doorslaggevende rol te spelen.

In het tweede artikel ligt het accent op de zogenaamde sociale cultuurspreiding. Spreiding van culturele voorzieningen onder alle lagen van de bevolking gold de afgelopen decennia als voornaamste legitimering voor de overheidszorg op het terrein van kunst en cultuur. Getuige een aantal recente publikaties lijkt dit ideaal aan overtuigingskracht te verliezen. De politicoloog Hans Blokland zet op basis van een reeks filosofische argumenten vraagtekens bij de overwegingen die hierbij worden aangedragen. Zijn kritiek concentreert zich op de zogenaamde status- of distinctietheorie die in de wereld van de Nederlandse sociologie op toenemende bijval mag rekenen. De auteur komt onder meer tot de conclusie dat cultuurspreiding als beleidsuitgangspunt nauwelijks aan actualiteit heeft ingeboet. Een sterke nadruk ligt daarbij op de concepten individuele vrijheid en individuele autonomie.

In hoeverre is de hoogte van het inkomen bepalend voor het al dan niet bezoeken van culturele manifestaties? Kan de economie op dit soort vragen een antwoord formuleren? In tegenstelling tot wat veelal wordt beweerd, blijkt uit onderzoek dat een verhoging van toegangsprijzen nauwelijks van invloed is op het bezoek aan theater, museum of bioscoop. En, wellicht verrassender, verlaging van de prijs van entreebiljetten heeft in de regel geen significante groei van het aantal bezoekers tot gevolg. Er bestaat ook geen economische theorie op het gebied van cultuurdeelname, aldus de econometrist René Goudriaan in het derde artikel van het *Boekmancahier*. Wel kan men op basis van micro- en macro-economische overwegingen het inzicht in het gedrag van de ‘cultuurconsument’ vergroten. De econoom als mythejager; beleidsmakers zouden daar hun

voordeel mee kunnen doen.

In de rubriek *Discussabel* dit maal twee bijdragen. De *Onderzoeksberichten* en *Onderwijsberichten* informeren de lezer zoals gebruikelijk over de stand van zaken op het gebied van het kunstonderzoek aan universiteiten, hogescholen en particuliere onderzoeksinstellingen. In het verlengde daarvan wordt ook aandacht besteed aan recent verschenen scripties op dit terrein. Het *Boekmancahier* wordt besloten met een *Agenda*.

De redactie

Bibliografische gegevens

Zonder auteur (1990) ‘Redactioneel’. In: *Boekmancahier*, jrg. 2, nr. 5, 209.